

Vastaanottaja:

Lappeenrannan kaupunki

Kaupunkikehityksen toimiala, Kaupunkisuunnittelu

kirjaamo@lappeenranta.fi

Asia: lausunto Kukkuroinmäen ja Konnunsuon asemakaavaluonnoksesta (Kuulutus, päivätty 12.6.2024)

BirdLife Suomi ja Etelä-Karjalain lintutieteellinen yhdistys (EKLY) kiittävät Lappeenrannan kaupunkia Konnunsuon aurinkovoimalan asemakaavaluonnosta koskevasta lausuntopyynnöstä ja toteavat kaavaluonnoksesta seuraavaa.

Emme pidä kaavaluonnosta toteuttamiskelpoisena ja esitämme kaavaa muutettavaksi siten, ettei se aiheuta merkittäviä haitallisia vaikutuksia luonnon monimuotoisuudelle.

Konnunsuon linnustollinen erityisyys

Kaava sijoittuu suurelta osin linnustollisesti poikkeuksellisen monipuoliselle ja tärkeälle alueelle. Alueen linnustolliset arvot ovat olleet jo pitkään tunnustettuja ja niitä on seurattu vuosikymmenten ajan.

- Vuonna 2002 alue tunnustettiin Suomen ympäristökeskuksen vetämässä Suomen tärkeät lintualueet FINIBA-hankkeessa (Finnish Important Bird Area) kansallisesti tärkeäksi lintualueeksi¹.
- Vuonna 2014 alue todettiin Etelä-Karjalan lintutieteellisen yhdistyksen toteuttamassa Etelä-Karjalan maakunnallisesti tärkeät lintualueet —hankkeessa maakunnallisesti tärkeäksi lintualueeksi².
- Alueen todettiin FINIBA-selvityksen yhteydessä vuonna 2002 täyttävän myös kansainvälisesti tärkeän lintualueen (IBA, Important Bird and Biodiversity Area) kriteerit³. Koska IBA-selvitys oli Suomen osalta julkaistu kahta vuotta aiemmin⁴, mahdollinen IBA-status päätettiin arvioida vasta seuraavan laajemman päivityksen yhteydessä. Vuosina 2020-2023 toteutetussa IBA-alueuuttelun päivityksessä Konnunsuon on todettu täyttävän IBA-kriteerit, ja se on alustavasti BirdLife Internationalin toimesta hyväksytty IBA-alueeksi. Varmistus ja virallinen päätös IBA-päivityksen tuloksista saataneen vuoden 2024 aikana.
- Alueelta on julkaistu vuonna 2015 hyvin laaja raportti⁵, joka kuvaa alueen linnustollista poikkeuksellisuutta erinomaisesti.

Olemme osallistuneet useisiin neuvotteluihin hankeyhtiö Foruksen ja Lappeenrannan kaupungin edustajien kanssa. Neuvotteluissa olemme kertoneet mainittujen tärkeät lintualueet -selvitysten lisäksi tarkkoja tietoja

¹ Leivo, M., Asanti, T., Koskimies, P., Lammi, E., Lampolahti, J., Mikkola-Roos, M. ja Virolainen, E. 2002: Suomen tärkeät lintualueet FINIBA. BirdLife Suomen julkaisuja nro 4. Suomen graafiset palvelut, Kuopio 142 s.

² Kontiokorpi, A. & Kontiokorpi, J. 2014: Läntisen Etelä-Karjalan maakunnallisesti tärkeät lintualueet Lappeenranta, Lemi, Luumäki, Savitaipale ja Taipalsaari, MAALI-hankkeen raportti. Etelä-Karjalan Lintutieteellinen yhdistys. 53 s.

³ <https://datazone.birdlife.org/site/ibacriteria>

⁴ Heath, M.F., Evans, M.I., Hocom, D.G., Payne, A.J. and Peet, N.B. (eds) 2000: Important Bird Areas in Europe: priority sites for conservation. Volume 1: Northern Europe. Cambridge, UK: BirdLife International.

⁵ Kuitunen, K. 2015: Konnunsuon linnustoselvitys, kevätmuutto, syysmuutto ja pesimälinnusto. Vuosien 2010–2012 laskentatuloksia ja hajahavaintoja vuosilta 2000–2015. T:mi Ympäristötutkimus Kuitunen & Etelä-Karjalan luonnonsuojelupiiri. 165 s.

alueella esiintyvien uhanalaisten, silmälläpidettävien ja alueellisesti uhanalaisten lajien reviirien sijainnista, ja korostaneet turvetuotantoalueen erityistä merkitystä linnuston pesimäalueena, ja alueella pesivän useita uhanalaisia lintulajeja kansallisesti poikkeuksellisia määriä. Lisäksi kokouksissa on tuotu esiin alueen merkitys lintujen muutonaikaisena ruokailu- ja levähdyspaikkana.

Olemme myös tuoneet asiantuntijanäkemyksenämme esiin, että emme pidä laaja-alaisen aurinkopaneelikentän sijoittamista tärkeälle lintualueelle mahdollisena ilman alueen linnustollisten arvojen romahtamista.

Viranhaltijat ovat neuvottelujen ansiosta olleet edellä mainituista tietoisia.

Alueen poikkeukselliset linnustolliset arvot ovat kiistattomia.

Aurinkoenergiantuotannon linnustovaikutukset

Aurinkovoimalakenttien linnustovaikutuksista on varsin vähän tutkimustietoa ja sekin pääosin Suomesta poikkeavista oloista. Aurinkovoimalatörmäyksiin on todettu kuolevan tuotettua energiaa kohden enemmän lintuja kuin tuulivoimaloihin, ja myös törmäävän lajiston poikkeavan tuulivoimaloista. Törmäykset johtunevat siitä, että linnut luulevat aurinkovoimalan muodostamaa yhtenäistä sinistä kenttää vedeksi (järviefekti), johon yrittävät laskeutua.

Törmäyksiä merkittävämpi lintuvaikutus on elinympäristön muutos. Aurinkovoimala-alue on teollisuusalue, ja olemassa oleva pesimälinnusto valtaosin häviää, kun alue muuttuu aurinkovoimalaksi.

Useimpien kansallisesti tai alueellisesti uhanalaisten lajien osalta ei ole tietääksemme tiedossa, mikä on niiden aurinkovoimala-alueiden välttämättömyys tai riski erilaisissa olosuhteissa törmätä aurinkovoimaloihin esimerkiksi ruokailuun, levähtämiseen tai pariutumiseen liittyvissä toimissa. Tiedon puutteiden vuoksi on erityisen tärkeää seurata suunnittelussa varovaisuusperiaatetta.

Kaavaluonnoksen perusteella varovaisuusperiaatetta ei ole noudatettu, koska tärkeälle lintualueelle ja jopa uhanalaisten lajien reviirien keskittymäalueille esitetään rakennettavaksi aurinkovoimaa.

Haluamme muistuttaa, että esitimme osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa koskevassa lausunnossamme, että asemakaavan linnustovaikutusten arvioinnissa tulee yksilöidysti arvioida vaikutus kuhunkin alueella tavattavaan valtakunnallisesti ja alueellisesti uhanalaiseen ja silmälläpidettävään lintulajiin sekä muihin alueella tärkeiksi todettuihin lajeihin. Prosessin läpinäkyvyyden varmistamiseksi pyydämme, että arvioon tulee kunkin lajin osalta viite siitä, mihin tutkimukseen arvio vasteesta perustuu.

Kaavaluonnoksen materiaaliin ei kuitenkaan sisältynyt mitään arviota, jonka perusteella osalliset voisivat arvioida kaavan toteuttamisen vaikutusta alueen linnustolle.

Kaavamateriaalista puuttuivat myös kunnan vastineet osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitettyihin lausuntoihin ja mielipiteisiin. Pidämme tätä huonona hallintotapana. Maankäyttö- ja rakennuslain keskeisenä tavoitteena on turvata jokaisen osallistumismahdollisuus. Osallistumismahdollisuus tulee tarjota jo suunnittelun alkuvaiheessa, jolloin ratkaisut ovat vielä avoinna ja tosiasialliset vaikutus- mahdollisuudet olemassa.

Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta pyydettiin 10.6. mennessä. Asemakaavaluonnoksen nähtävillä olosta kuulutettiin 12.6. ja se asetettiin nähtävillä 17.6. Pidämme selvänä, ettei osallisilla ollut tosiasiallisia mahdollisuuksia vaikuttaa suunnitelmaan.

Kaavaluonnoksen maankäyttöratkaisu tärkeällä lintualueella

Asemakaavaluonnos ei perustu lainvoimaiseen yleiskaavaan. Se perustuu helmikuussa 2024 nähtävillä olleeseen yleiskaavaluonnokseen, josta sekä BirdLife että EKLY jättivät lausunnon. Lausunnoissa todettiin, ettei yleiskaava ole toteuttamiskelpoinen.

Hankkeiden sijoittamisen ja maankäytön suunnittelun perusperiaatteisiin kuuluu luontovaikutusten lievennyshierarkian⁶ noudattaminen. Hierarkian ensimmäinen ja tärkein sääntö on luonnolle tärkeiden alueiden

---

⁶ <https://www.sitra.fi/tulevaisuussanasto/lievennyshierarkia/>

välttäminen: maankäyttöä huomattavasti muuttavia hankkeita ei sijoiteta paikoille, joissa on merkittäviä luonnon monimuotoisuusarvoja.

Konnunsuon tärkeällä lintualueella erityisen arvokkaita ovat entiset turvetuotantoalueet. Näiden alueiden linnustollinen tärkeys tulee ilmi edellä mainittujen lisäksi myös kaava-aineistoon liitetyn luontoselvityksen luonnoksesta⁷, jossa suositellaan linnuston kannalta keskeisimpien alueiden jättäminen voimakkaiden maankäyttömuutosten ulkopuolelle. Niille on kaavaluonnoksessa kuitenkin osoitettu aurinkopaneeleita.

Ehdotus kaavan edelleen kehittämiseksi

Kehotamme Lappeenrannan kaupunkia muuttamaan kaavaa sitä eteenpäin kehittäessä siten, ettei tärkeän lintualueen rajauksen sisälle tule lainkaan aurinkopaneeleita ja linnustolle tärkeät entiset turvetuotantoalueet osoitetaan kaavaan SL- tai LUO-merkinnöillä ja kaavamääräyksillä, jotka varmistavat linnustollisten arvojen säilymisen ja ylläpidon.

Mikäli Lappeenrannan kaupunki haluaa Konnunsuon alueella mahdollistaa kaavalla kaavaluonnosta vastaavan aurinkoenergian tuotannon, kannustamme kaupunkia laajentamaan yleiskaava-alueita länteen ja luoteeseen alueelle, josta ei ole tiedossa vastaavia poikkeuksellisia luonnon monimuotoisuusarvoja, ja joille voi tämän ansiosta olla mahdollista osoittaa aurinkovoimatuotantoa.

Mikäli kaupungilla ei ole riittävästi tietoa lajien esiintymisestä kaava-alueella, pyydämme kääntymään EKLYn puoleen. Koska kyse on maakunnan monipuolisista ja paljon retkeilty lintualue, on yhdistyksellä siltä kattavat linnustotiedot.

Haluamme lisäksi muistuttaa Suomen hyväksymästä EU:n biodiversiteettistrategiasta, jonka tavoitteena on kuluvan vuosikymmenen loppuun mennessä kääntää nykyinen luontokato luontokasvuksi. Tärkeiden lintualueiden, kuten Konnunsuon lintualueen, arvojen säilyttämisellä on keskeinen merkitys tavoitteen saavuttamisessa.

Pyydämme Lappeenrannan kaupunkia ottamaan asemakaavaprosessissa huomioon edellä esittämämme.

2.8.2024

BirdLife Suomi ry:n puolesta

Aki Arkiomaa, toiminnanjohtaja

Etelä-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys ry:n puolesta

Juha Juuti, puheenjohtaja

Leena Hintsanen, sihteeri

---

⁷ Turkulainen, S. 2022: Kukkuroinmäen-Konnunsuon osayleiskaavan luontoselvitys, luonnos 1.11.2022. Afry 34 s.